

Значно більшої уваги отримали конструкції цього типу в монографії В.В.Козловського [Козловский, 1997]. Новим у стратегії дослідження німецьких речень з кон'юнктивом було те, що автор підняв питання про необхідність їхнього всебічного аналізу – в аспектах синтаксису, семантики і прагматики. Конструкції: *da / soweit wären wir ... ; ... das hätten wir ... ; ... wie wäre es mit ... ; ... ich hätte gern ... ; ... ich würde (...) sagen ... ; ... es wäre (...)gut / genug ...* уперше були об'єднані в одну спеціальну (окрему) групу на основі спільних структурних і семантичних ознак. Структурний та семантичний аналіз цих конструкцій виявив додаткові можливості дослідження – у напрямку пошуку речень-моделей усталеного типу з претеритальним кон'юнктивом, застосування таких лінгвістичних методів, які б надали можливість отримати більше інформації щодо специфіки формальної вираженості таких речень-моделей, подальшої систематизації, виявлення структурного, семантичного та прагматичного потенціалу. Таку стратегію дослідження конструкцій з претеритальним кон'юнктивом можна пояснити новими завданнями в комунікативній лінгвістиці: інтерпретацію мовної одиниці необхідно поглибити у напрямку отримання додаткових знань – з метою розуміння її семантико-прагматичного, когнітивно-прагматичного потенціалу та лінгвокультурного змісту.

Сучасний підхід до інтерпретації мовних фактів враховує також лінгвопсихологічний аспект, який передбачає дослідження шляхів досягнення взаєморозуміння між учасниками ситуації спілкування. К.- Г. Бауш у цьому зв'язку зазначає, що синтаксичні конструкції з претеритальним кон'юнктивом характерні для діалогу і використовуються, як правило, у стандартних ситуаціях спілкування. Незважаючи на те, що в усіх випадках індикатив не порушує речення у структурно-граматичному плані, його використання є мінімальним. Вживання кон'юнктивних варіантів ґрунтується на конвенціональній основі. К.-Г. Бауш пише, що важко уявити такий діалог у магазині: Покупець: *Ist es das?* — продавець: *Ja, das ist es.* Неправильним слід вважати таке звертання відвідувача у пивному барі: *Ich will nun gern ein Bier* або *Ich fordere Sie hiermit auf, mir ein Bier zu bringen*. Загально прийнятим є кон'юнктивний варіант: *Ich hätte gern ein Bier (gehabt)*. Аналогічне пояснення можна дати варіантам *ich sage hiermit ... / ich behaupte hiermit ... — ... ich würde sagen ...* [Bausch, 1979, с. 93—94]. Діалогічне мовлення виробило такі формули спілкування, які спрямовані не тільки на обмін інформацією, а і досягнення контакту та взаєморозуміння.

Отже, у якості висновків зазначимо, що даний тип речень не підлягав комплексному дослідженню: структурно-семантичних, семантико-прагматичних, когнітивного-прагматичних та лінгвокультурних особливостей зазначених конструкцій.

Література

- Адмони В. Г. Строй современного немецкого языка / Владимир Григорьевич Адмони. — Л. : Просвещение, 1972. — 312 с.
 Козловский В. В. Предложения с конъюнктивом (структура, семантика, прагматика) : [монография] / Виктор Владимирович Козловский. — Черновцы : Рута, 1997. — 281 с.
 Admoni V. Der deutsche Sprachbau / Vladimir Admoni. — [3.durchgesehene und erweiterte Auflage]. — München, 1970. — 310 S.
 Bausch K.-H. Modalität und Konjunktivgebrauch in der gesprochenen deutschen Standardsprache / Karl-Heinz Bausch — München : Max Hueber Verlag, 1979. — 272 S.
 Brinkmann H. Die deutsche Sprache. Gestalt und Leistung / Brinkmann H. — Düsseldorf : Pädagogischer Verlag Schwann, 1962. — 939 S.
 Dam, Jan van. Syntax der deutschen Sprache / Jan van Dam. — Groningen, 1972. — 276 S.
 Eisenberg P. Grundriss der deutschen Grammatik / Peter Eisenberg. — [Band 2: Der Satz]. — Stuttgart, Weimar : J. B. Metzler Verlag, 1999. — 551 S.
 Glinz H. Deutsche Grammatik 1. Satz — Modus — Tempus / Hans Glinz. — Frankfurt / Main, 1970. — 378 S.
 Postma W. K. Hochdeutsche Sprachlehre / W. K. Postma. — Groningen : Wolters-Noordhoff, 1970. — X, 521 S.
 Sadock J. M. Toward a Linguistic Theory of Speech Acts. — N.Y.: Academic Press, 1974. — 168 p. — Bibliogr.: p. 159—164.
 Schade G. Einführung in die deutsche Sprache der Wissenschaften. Ein Lehrbuch für Ausländer / Günter Schade. — [3., durchgesehene Aufl.]. — Berlin: Erich Schmidt Verlag, 1971. — 159 S.
 Schendels E. Deutsche Grammatik / Evgenia Schendels. — Moskau: VYSSAJA SKOLA, 1979. — 397 S.

ОМЕЛЬЧЕНКО Л.Ф.

(Київський міжнародний університет)

СОЛОВЬОВА Л.Ф.

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

МОРОЗ Т.М.

(Київський національний лінгвістичний університет)

ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРУКТУРНО-СКЛАДНИХ НОМІНАНТІВ З ФОРМАНТОМ -ER В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Стаття висвітлює деякі аспекти функціонування англійських складних та складнопохідних одиниць з формантом -er, їх семантичні й дискурсивні особливості. В роботі приділяється основна увага виявленню семантично-стилістичного потенціалу структурно-складних номінантів, їх комунікативній релевантності. Результати проведеного дослідження демонструють високу продуктивність форманта -er в агентивних іменах.

Ключові слова: функціональна композитологія, композити, складнопохідні одиниці, комунікативна релевантність, дискурсивні особливості.

Омельченко Л.Ф., Соловьова Л.Ф., Мороз Т.М. Функционирование структурно-сложных номинантов с формантом -er в

англомовним дискурсе. Стаття освітаєть некоторые аспекти функціонування англійських складних і складнопроизводних одиниць з формантом -er, їх семантичніє і дискурсивніє особливості. В работі уделяєть основне внимание виявленню семантико-стилістического потенціала структурно-складних номінантів, їх комунікативної релевантності. Результати выполненного дослідження демонструють високу продуктивність форманта -er в агентивних іменах.

Ключевіє слова: функціональна композитологія, композити, складнопроизводніє одиниці, комунікативна релевантність, дискурсивніє особливості.

Omelchenko L.F., Solovyova L.F., Moroz T.M. Functioning Structurally-Compound Nominants with the Suffix -er in the English Language Discourse. The article highlights some aspects of functioning English compounds and compound-derivatives with the suffix -er, throws light on their semantic and discourse peculiarities. The paper focuses on revealing semantic and stylistic potential of structurally-compound nominants in question, their communicative relevance. The results of investigation carried out manifest enormous productivity of the suffix -er occurring in agent nouns.

Key words: functional compositology, compounds, compound-derivatives, communicative relevance, discourse peculiarities.

Актуальність звертання до проблем словоскладання (у першу чергу до його функціонально-семантичних аспектів) обумовлена необхідністю розширити і укріпити теоретичну базу для подальшого дослідження дискурсивних особливостей функціонування складного і складно-похідного слова, що найбільш плідно може проводитися в рамках такого напрямку, який можна назвати соціально-детермінована композитологія.

Дослідження вказаних найменш вивчених синхронно-релевантних лексем заповнює існуючі проблеми системного опису номінативних, експресивних і комунікативних функцій класичних та псевдо-композитів у структурно-семантичній системі словоскладання і парасинтезу. Емотивно-оцінний та соціально-мовленнєвий характер композита є основною причиною появи в сучасній англійській мові все нових і нових одиниць цього типу, що свідчить про їх комунікативну релевантність і функціонально-семантичний потенціал [Омельченко, Максимчук, Оніщенко 2009, с. 519-525].

Незважаючи на величезну кількість робіт із найрізноманітніших аспектів складного слова спостерігається деяке відставання в постановці і дослідженні власне семантичних проблем складних і складнопохідних лексем із суфіксом -er [Омельченко 1989, с. 54-67, Пупченко 1969, 185 с., Omelchenko, Goncharova, Medvedeva 2001, с. 56-59, Гончарова 2006, 18 с.].

Слід відзначити, що у дисертаційній праці Т.В.Гончарової розширюються теоретичні здобутки когнітивної ономазіології та функціональної композитології у напрямі осмислення ціннісних імперативів культури в теорії словотвірної номінації [Гончарова 2006, с. 3].

Актуальність дисертаційного дослідження Т.В.Гончарової зумовлена його спрямованістю на інтеграцію структурно-семантичного, аксіологічного й ономазіологічного підходів до аналізу агентивних номінативних одиниць із формантом -er, що дозволить визначити основу вторинної номінації як процесу, виявити напрямки аксіологічних переосмислень семантики цих одиниць та джерела утворення нових номінацій на позначення людини як діяча [Гончарова 2006, с. 1].

Проведений Т.В.Гончаровою контент-аналіз оцінної семантики агентивних номінації за протиставленням позитивне/негативне дав змогу виділити одиниці з нейтральною, меліоративною та пейоративною оцінкою. Меліоративні одиниці в кількісному відношенні становлять 14% від загального корпусу з 950 агентивних номінативних одиниць із формантом -er та 30% – від аксіологічно маркованих. Пейоративні одиниці в кількісному відношенні – 32,2% від загального корпусу агентивних номінативних одиниць з формантом -er та 70% – від аксіологічно маркованих [Гончарова 2006, с. 13].

О.І. Смирницький пише: "Суттєва особливість продуктивних афіксів – не їх вживання, а здатність до створення необмеженого числа нових слів, зрозумілих для всіх, хто говорить даною мовою і, зокрема, здатність до утворення "потенційних" слів" [Смирницький 1957, с. 106].

Особа може бути названа за дією, здійснення якої не є для неї постійною ознакою. Особу можна буде назвати за цією дією тільки в момент її здійснення.

Таким чином, стадія максимальної продуктивності суфікса із значенням діяча характеризується також специфічною ознакою похідних імен – здатністю позначати діяча в момент здійснення ними дії.

Усе вище сказане свідчить про те, що найбільш універсальним словотворчим засобом є суфікс -er. З усіх активних суфіксів він є найпродуктивнішим для позначення будь-якої особи за її професією, спеціальністю чи за якою-небудь іншою ознакою. Слова з суфіксом -er можуть позначати представників різних наук, осіб за їх походженням, з певної місцевості тощо. За допомогою цього суфікса творяться також слова на позначення тварин і комах. Велику групу становлять слова, які являють собою назви знарядь дії, різних інструментів, приладів та апаратів [Янукян 1970, с. 125-126].

Хоч іменники, які утворені за допомогою суфікса -er, поділяються на ряд семантичних розрядів, ми (слідом за Т.Г. Янукян [Янукян 1970, с. 132]) не вважаємо цей суфікс полісемантичним. Не можна його вважати і омонімічним, якої думки дотримується П.М. Карашук [Карашук 1965, 85 с.], розмежовуючи суфікси-омоніми -er₁ з агентивним значенням і -er₂ із значенням інструментальності. Ми (слідом за Т.Г. Янукян) вважаємо, що наявність різних семантичних груп утворень з суфіксом -er зумовлена не

різними його значеннями, а різним характером основи. Цієї думки дотримується і О.Б. Шахрай [Шахрай 1969, с. 131].

У сучасній англійській мові, особливо в останнє десятиліття, спостерігається активний процес утворення як складних, так і складнопохідних іменників із суфіксом *-er*, що утворенні за моделями *n+(v+er)* (*atom-smasher, pen-pusher, bridgebuilder, earthshaker, leg-puller*); *(n+n)+er* (*beachcomber, keynoter, head-liner*); *(a+n)+er* (*free-styler, golden-ager, high-riser*). Складні іменники з останнім (який стоїть перед суфіксом *-er*) дієслівним компонентом, що розглядаються нами, являють собою досить велику групу слів (4240 одиниць), що належать до різних стилістичних шарів лексики і виражають найрізноманітніші поняття, пов'язані з різними галузями суспільного, господарського, культурного життя людини, науки, техніки, побуту, спорту і т. ін. Наприклад: *mooncrawler* 'місяцехід'; *headteacher* 'директор школи'; *headworker* розм. 'робітник розумової праці'; *first-rater* спорт. 'яхта', 'судно першого класу'; *first-nighter* театр. розм. 'завсідник', 'постійний відвідувач театральних прем'єр'; *first-offender* 'засуджений в перший раз'; *bone-shaker* 'старий автомобіль'.

Структурно-складні слова з формантом *-er* функціонують в англійській мові в одному, двох (рідше в трьох) близьких або опосередкованих значеннях. Регулярними є приклади метонімічного і метафоричного переносу значень у структурно-складних лексем з формантом *-er*, які відбуваються за регулярними видами асоціативного зв'язку або типовими для англійської мови парними комбінаціями значень. Чим більше існує слів, значення яких розрізняються однією і тією ж семантичною асоціацією, тим регулярнішим є такий тип багатозначності. Однією з відмінних рис складних і складнопохідних лексем із кінцевим формантом *-er* є їх здатність поєднувати в одному слові значення особи, механізму, різних речовин, нематеріального агента (*dish-washer* 'мийник', 'посудомийна машина'; *glass-cutter* 'скляр', 'алмаз для різки скла'; *left-hander* 1. 'лівша'; 2. 'боксер-лівша'; 3. 'удар лівою рукою'; *bread-winner* 1. 'годувальник' (сім'ї); 2. 'заняття'. 'ремесло', 'джерело існування'; *noise-maker* 1. 'шумний гуляка'; 2. 1) 'джерело шуму' (фабрика, трамвай і т. ін.); 2) 'пронизливо-голосний інструмент', 'гудок', 'свисток', 'транзистор' і т. ін.; *trendsetter* 1. 'законодавець моди' (перен.); 2. 'еталон нової моди' (нова лінія, нова течія і т. ін.); *beach-comber*; 1. 'океанська хвиля, яка набігає на берег'; 2. 1) '(білий) мешканець тихоокеанських островів, який перебивається випадковою роботою'; 2) 'особа без певних занять'; 'трактирний жебрак'; бич; *third-rater* розм. 1. 'річ третього сорту'; 2. 'третій сорт' (про людей).

Поєднання значень особи або механічного діяча є характерним для слів, які зустрічаються в науковому і технічному текстах: *body-builder* 1. спорт. 'культурист'; 2. 'тренажер'; 3. 'поживний продукт'; *match-maker* тех. 'стругальний шпунтувальний станок'; 'сват'; 'сваха'; *pacemaker* (= *pace setter*) 1. 'той, хто задає тон'; *she is a pacemaker in fashions* 'вона задає тон у моді'; 2. мед. 'електрокардіостимулятор'; 'електронний стимулятор серця'; 3. фізіол. 'пейсмеркер', 'водій ритму', 'ритмоводій', 'пейсмеркерний механізм мозку'; *sun-seeker* 1. 'мисливець за сонцем' (про курортника і т.ін.); 2. косм. 'фотоелемент астроорієнтації, що стежить за Сонцем'; *truckdriver* 1. амер. 'водій вантажівки'; 2. жарг. 'пілот важкого літака'; *water-finder* 1. 1) 'шукач води'; 2) 'розвідник джерел водозабезпечення'; 2. горн. 'прилад для визначення води у нафті'.

До групи слів зі значенням механізму, засобу, інструмента дії ("nomina instrumentalis"), мети, призначення можна віднести лексеми типу: *head-counter* 1. 'лічильник при переписі населення, опитування громадської думки і т. ін.'; 2. 'лічильник голосів', 'лічильник виборчої комісії'; *human-killer* 'засіб для безболісного умертвіння тварин'; *nose-nippers* pl 'пенсне'; *pinholder* 'ваза з загостреннями для насаджування зрізаних квітів'; *press-fastener* 'кнопка для одягу'; *ticket-writer* 'шрифтовик' (пишучий цінник і т. ін.); *time-saver* 'пристрій, прилад для економії часу і т. ін.'; *water-cooler* 1. 'термос для холодної води'; 'фляга-термос'; 2. 'бачок з охолодженою водою для пиття' (в закладах, потягах і т. ін.); *atom-smasher* фіз. 'прискорювач ядерних частинок'.

Серед структурно-складних лексем с формантом *-er* зі значенням агентивності при вказаному об'єкті слід виділити групу лексем, які належать тільки до семантичного поля імені діяча ("nomina agentis"): *bill-sticker* 'розклеювач оголошень'; *blockbuster* 'спекулянт міською нерухомістю' (домами, ділянками); *harness-maker* 'шорник'; *newsreader* 1. 'диктор останніх новин' (радіо або телебачення); 2. 'радіокоментар'; *floorwalker* амер. 'черговий адміністратор магазину'; *ratcatcher* 'крисолов'; 'дератизатор', 'знищувач гризунів'.

Деякі лексеми вказаного типу є метафорично вмотивованими: *beetle-crusher* жарт. 1. 'ножища'; 2. 'чоботище'; *ear-catcher* 'нав'язлива мелодія'; *bridge-builder* 1. 'будівник моста'; 2. перен. 'прихильник "наведення мостів" (між противниками)'; *earthshaker* 1. 'приголомшлива подія, дещо разюче'; 2. 'докорінний перелом'; 'епохальний перелом'; *gate-crasher* розм. 1. 'присутній на вечорі без запрошення', 'незваний гість'; 2. 'глядач без квитка', 'заєць'; *jaw-breaker* 'важке для вимови слово'; *pea-souper* 'густий жовтий туман'; *spine-chiller* 'книга або фільм, від яких йде мороз по шкірі'; *comma-counter* 'педант'; *stargazer* 'непрактична людина'; *pub-crawler, wine-biber* 'п'яничка'; *widow-maker* жарг. 'небезпечна справа', 'труна' (несправний станок, нависаюче дерево і т. ін.); 'дещо загрозливе для життя' (море і т. ін.); *wonder-*

worker 1. рел. 'чудотворець'; 2. перен. 'людина, яка творить дива' (про лікаря, вченого і т. ін.); *bench-warmer* спорт. 'запасний гравець' (який рідко грає); *rainbow-chaser* 'мрійник'; 'той, хто ганяється за недосяжним'.

Серед структурно-складних одиниць, що аналізуються, виявлені лексеми з ідіоматичним значенням. Наприклад: *wind-cheater* 'плащ до колін'; *back-hander* 'удар тильною частиною руки'; *bobby-soxer* 'дівчинка-підліток'; *gutfighter* 'противник, який не дає пощади'; *can-carrier* 'людина, яка несе відповідальність за чужі помилки'; 'козел-відпущення'; *free-loader* 'нахлібник'; 'любитель випити і закусити за чужий рахунок'; *day-dreamer* 'мрійник', 'фантазер'; *sandbagger* амер. 'грабіжник, який користується мішком з піском' (для нанесення удару); *brainteaser* розм. 'головоломка'; *stripteaser* 'виконавиця стриптизу', 'танцівниця, яка (повільно) роздягається під музику'; *last-ditcher* 'вперта, настирна людина' (пор. *last-ditch* 'відчайдушний, здійснений в останній момент'); *hijacker* амер. розм. 'бандит', 'грабіжник, який нападає на автомобілі й т. ін.'; *moonshiner* амер. розм. 1. 'самогонник'; 2. 'контрабандист, який ввозить спирт'; *ape-hanger* 'високе кермо на велосипеді'; *mind-blower* "галюциноген"; 'наркоман'; *lotus-eater* 1. 'дозвільний мрійник'; 'людина, яка живе в своє задоволення'; 2. др.-грец. міф. 'лотофаг'; 3. 'людина, яка не пам'ятає минулого'.

Багато із структурно-складних одиниць з формантом -er мають яскраво виражений розмовний характер, що підтверджено відповідною статтею в словнику: *pot-boiler* розм. 1. 'халтура'; 2. 'халтурник'; *penny-buster* розм. 'булочка', 'хлібчик' (цінною в пенні); *penny-pincher* амер. розм. 'скнара', 'скупердяй'; *bean-eater* амер. жарт. "бобоїд" (прізвисько м. Бостона); *cliff-hanger* амер. жарг. 1. 1) 'сенсаційний роман'; 2) 'захоплюючий пригодницький фільм'; 2. 'кінцеві рядки (розділу і т. ін.), що залишають читача в напруженні'; *ratracer* розм. 1. 'безпощадний конкурент'; 'бере за горло' (в боротьбі за наживу і т. ін.); 2. 'замотаний, засмиканий іногородній пасажир'; *page-turner* розм. 'захоплююча книга'; 'роман – не відірвешся'; *money-spinner* розм. 'прибуткова справа'; *eye-catcher* розм. 'дещо, що кидається в очі'; *eye-ropper* розм. 'приголомшлива подія'; 'очі вилупиш'; *eye-opener* амер. розм. 'приголомшлива новина'; 'сенсаційне повідомлення або викриття'. Особливо яскравий емоційно-оцінний окрас лексем, що виникають у сфері сленгу. В американському слензі є чимало слів з негативною конотацією, яким властивий явно вульгарний або жаргонний відтінок і деякі використовуються лише з метою надати мові грубо-фамільярного тону або в погоні за новизною та оригінальністю (*ambulance-chaser* 'адвокат, який веде справи вуличного руху'; 'людина, яка ліниво працює'; *hay-maker* 1. 'робітник на сінокосі'; 2. сленг. 'сильний, приголомшливий удар'); *pot-hunter* 1. 'мисливець, який порушує правила мисливства та вбиває будь-яку дичину без розбору'; 2. розм. "мисливець за призами" (спортсмен, який бере участь у змаганні заради отримання призу). Сленгізм *cradle-robber* у відношенні до людини похилого віку, який одружується на молодій жінці або залицяється до неї. Пор.: *baby-snatcher* 1. 'викрадач дітей'; 2. жарт. 'викрадачка малюка' (про стару жінку, яка одружила на собі молодого).

Жаргонні слова зазвичай мають яскраве емоційне забарвлення, відсутнє у його синонімів. Емоційне забарвлення сприяє тому, що слова жаргону проникають у літературну мову, створюючи можливість вираження в останньому відповідних відтінків. Зазвичай жаргонні слова належать до периферійної лексики: *gold-duster* жарг. 'наркоман' (пор.: *mind-blower* "галюциноген", 'наркоман'); *drugpusher* жарг. 'торговець наркотиками'; *beetle-crusher* військ. жарг. 'піхотинець'; жарг. 'поліцейський'; *frog-eater* жарг. 'жабник', 'француз'; *flat-hatter* ав. жарг. 'відважний льотчик', 'авіаліхач'; *back-breaker* жарг. 1. 'міцний горішок', 'важка задача'; 2. 'виснажлива робота'; *boot-licker* жарг. 'підлабузник', 'підлесник', 'підлиза'; *egg-sucker* 1. прост. 'тукан' (птаха); 2. жарг. 'підлабузник', 'підлиза'. Жаргонізми, сленгізми, як і багато експресивно-забарвлених елементів усно-розмовного типу мови, належать до нестандартних шарів словникового складу, а їх "вузький" узус і комунікативний статус обумовлені потребою в спеціалізованих засобах вираження різних типів інформації та засобів різної стилістичної і соціальної тональності.

Наступна група складних іменників існує не для позначення функції у власному смислі слова (професія, посада, соціальний стан...), а характеризує особу за її поведінкою, переважно в негативному сенсі. Таким чином, ці іменники з негативним оцінним значенням служать для характеристики особи за його поведінкою і в той же час деякі з них вказують на діяча й об'єкт дії ("*nomina agentis*"): *saber-rattler* 1. 'мілітарист'; 2. 'підпалювач війни'; *place-hunter* 'кар'єрист'; *place-seeker* 'кар'єрист', 'пролаза'; *death-hunter* 'мародер, який оббирає вбитих на полі битви'; *soft-soaper* 'підлабузник', 'підлесник'; *money-maker* 1. 'накопичувач', 'здирик'; 2. амер. 'вигідна прибуткова справа'.

Значна частина іменників типу, що розглядається, в яких є суспільна потреба, стає надбанням мови, друга ж частина лексем, які утворені в розмовній мові або в письмовій мові (головним чином у текстах художніх, суспільно-політичних і публіцистичних творів), функціонує в ролі оказіональних слів. Серед лексем, які отримали статус сталих одиниць, значне місце займають утворення, що належать до "газетизмів" і являють собою своєрідні конденсати вільних і сталих словосполучень, ідіоматичних виразів і фразеологічних зворотів: *six-pager* газета на шести смугах; *bell-ringer* 'продавець, який доставляє товари додому'; 'місцевий політичний діяч'; *pipe-layer* 1. 'трубоукладач'; 2. амер. 'той, хто займається політичними махінаціями, інтригами'; *tuck-raker* 'той, хто завзято розслідує, викриває (в пресі) темні махінації

чиновників і політиканів'; 'розгрібач бруду', 'любитель сенсаційних викриттів' (особ. про журналістів); *newswriter* 1. 'репортер'; 2. (газетний) 'кореспондент'; *penny-a-liner* 'другорядний журналіст', 'писака', 'літературний поденник'; *back-bencher* 'рядовий член парламенту'; *bridge-builder* 'людина, яка наводить мости'; *backgrounder* амер. 1. 'прес-конференція інформаційного характеру'; 'роз'яснення позиції уряду' (журналістами); 2. 'пам'ятна записка, яку роздають журналістам, з викладенням позиції уряду' (в будь-якому питанні); *handshaker* презир. 'рукопотискувач'; 'людина, яка заробляє популярність спілкуванням з широкою публікою' (перев. про політикана); *peacekeeper* 1. 'страж миру'; *the UN as a peacekeeper* 'ООН як орган, який стоїть на варті миру' (той, хто охороняє мир); 2. pl. 'війська з підтримки миру'; *Canadian peacekeepers* 'канадські війська, що входять у сили ООН з підтримання миру'; *keynoter* 'основний доповідач', 'оратор, який виступає з вступним словом або з програмною промовою'; *soft-liner* політ. 'прихильник "м'якої" лінії або політики'; 'противник застосування сили при вирішенні конфліктів' (пор. *soft line* політ. "м'яка" лінія, 'стримана, помірна, політична лінія або тактика'); *hard-liner* розм. 'прихильник "жорсткої" лінії або політики'; 'противник угоди, компромісів'.

До структурно-складних новоутворень, не зареєстрованих словниками, можна віднести лексеми типу *soft-lander*, *milk-snatcher*, *bomb-maker*. Багато утворень типу *left-hander*, *back-bencher*, *pace-maker*, *holidaymaker*, *film-maker*, *people-killer* підлаштовуються до існуючих у мові моделей і входять до словотворчих парадигм без складних дієслівних корелятивів. Цим словам властива прозорість і мотивованість їх лексичного значення, що пояснюється наявністю живих зв'язків цих слів з вільними словосполученнями співвіднесеної моделі.

В авторських неологізмах дуже часто суфікс *-er* оформлює речення або фразу: *some people are do-it-some-other-timers*. *Some others are do-it nowers* (O. Nash). Гетерогенна валентність спостерігається і в інших неологізмах, утворених шляхом афіксації: *stay-up-nighters* – досл. "всю-ніч-неспальщики", *art-for-arters* – досл. "мистецтво-для-митця", *in-betweeners* – "двоосібник". *Billy swore at one of the bob-a-day-ers who got in their way* (D. Cusack); *bob-a-day-ers* 'пенсіонери, які отримують по шилінгу в день за виконання чорної роботи'. Системні оказіоналізми за своєю структурою відповідають як продуктивним моделям сучасної англійської мови, так і закономірностям їх заповнення. Багато оказіоналізмів фактично являють собою порушення правил семантичного узгодження і, як правило, в мові довго не затримуються. Різноманітність і широта словотвірної бази, природно, позитивно впливають на передбачуваність утворення значної кількості слів цього типу, прогнозування розвитку всієї моделі в цілому.

Однак для того, щоб нові структурно-складні слова прищеплювалися, потрібні сприятливі умови, які сприяють прийняттю цих слів. До таких умов належать: 1) повна відсутність слова для позначення будь-якого поняття, 2) незадовільні якості існуючого в мові слова (неблагозвучність, нагромадження структури і т. ін.), 3) лінгвістична перевага інновації, що пропонується, над колишнім способом номінації, 4) прихильна суспільна думка стосовно запропонованої інновації, 5) "зелена вулиця" в пресі.

Композити і парасинтетичні одиниці із суфіксом *-er* живаються в розмовно-побутовому, узуально-белетристичному, газетно-публіцистичному і науковому стилях, оскільки вони виконують не тільки інтелектуально-комунікативну, але й логіко-афективну функцію.

Існуючі дослідження обмежуються, як правило, вивченням денотативного значення. Конотативний же аспект семантики композитних дериватів, їх особлива емоційно-експресивна і стилістична функція майже не досліджені у сучасній англійській мові. Необхідно відзначити важливість і маловивченість екстралінгвістичного, конотативного і соціокультурного аспектів семантики номінативних мовних одиниць, які можуть слугувати основою для подальших і більш поглиблених досліджень у цій галузі.

Література

- Гончарова Т.В. Лінгвоаксіологічна семантика агентивних номінативних одиниць із формантом *-er* у сучасній англійській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. спец. 10.02.04. "Германські мови" / Т.В. Гончарова. – Донецьк, 2006. – 18 с. *Дополнение* к Большому англо-русскому словарю / [под общ. ред. И.Р. Гальперина]. – М.: русский язык, 1980. – 431 с. *Каращук П.М.* Аффиксальное словообразование в английском языке / П.М. Каращук. – М., 1965. – 85 с. *Омельченко Л.Ф.* Английская композита: структура и семантика: дис. ... докт. філол. наук: 10.02.04 / Омельченко Лариса Федоровна. – К., 1989. – 493 с. *Омельченко Л.Ф.* Емотивно-оцінні номінанти (на матеріалі англійських структурно-складних одиниць) // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки / Філологічні науки / Л.Ф. Омельченко, Н.М. Максимчук, І.А. Оніщенко. – Л.: ВНУ імені Лесі Українки. – 2009. – №5. – С. 519-525. *Пупченко Б.В.* Соотношение морфемной и словообразовательной структуры в современном английском языке (на материале сложных образований с суффиксом *-er*): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Пупченко Б.В. – Л., 1969. – 185 с. *Смирницький А.И.* Лексикология английского языка / А.И. Смирницький. – М.: Изд-во лит-ры на иностр. яз., 1957. – 287 с. *Шахрай О.Б.* К вопросу о суффиксальной полисемии и омонимии (на материале субстантивного суффикса *-er* в современном английском языке) / О.Б. Шахрай. – НДВШ, ФН, 1969. – №6. – С. 129-133. *Янусян Т.Г.* Функціонування суфікса *-er* із значенням особи в різних субмовах німецької і англійської мов // Матеріали міжвузівського лінгвістичного семінару / Т.Г. Янусян. – Донецьк: Донецький держ. ун-т., 1970. – С. 125-132. *Omelchenko L.* Axiological and Pragmatic-Stylistic Aspects of Phraseological Compounds with the Suffix *-er*. // Друга міжнародна наукова конференція дослідників англійської мови "Прагматика у межах та поза межами". – Харків, 28-29 травня 2001 р. / L. Omelchenko, T. Goncharova, L. Medvedeva. – Харків: ХНУ ім. В.М. Каразіна. – 2001. – С.56-59.